

Klinga

ETT GRAVFÄLT

Slutundersökning av ett gravfält
och bebyggelse lämningar
från bronsålder och äldre järnålder.

Östergötland
Norrköpings kommun
Borgs socken
Klinga
STÅ 6352
Fornlämning 210

Av Ulf Stålbom

Riksantikvarieämbetet
Byrån för arkeologiska undersökningar
UV Linköping

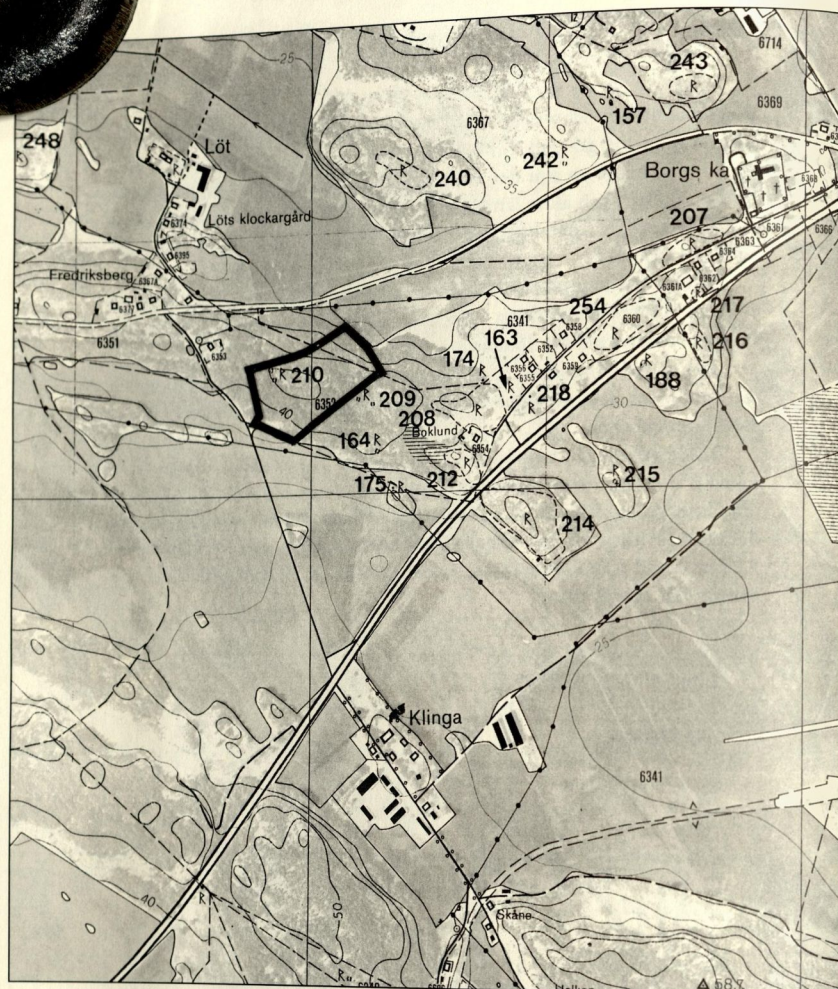

Fig 3. Utdrag ur den Ekonomiska kartan 086 83 med undersökningsområdet markerat.

Inledning

Vid Klínga, några kilometer sydväst om Norrköping, kom den nya dragningen av E4:an att beröra två stensättningar. Gravarna låg på en bergrygg och var kända sedan tidigare (RAÄ 210). Vad man däremot inte visste var att gravarna tillhörde ett stort gravfält. I vägsträckningen framkom vid den arkeologiska undersökningen över hundra stensättningar och gravar under flat mark. De äldsta gravarna kunde dateras till senare delen av äldre bronsålder (omkring 1200 fKr) och därefter fanns en jämn kontinuitet fram i romersk järnålder (ca 300 eKr). Vid undersökningen påträffades också bebyggelse lämningar bl a i form av ett märkligt dödshus från yngre bronsålder och en liten jordkoja från vikingatiden.

FRÅN TVÅ STENSÄTTNINGAR TILL ETT HELT GRAVFÄLT

Översikt över den centrala delen av gravfältet. Områdets mycket steniga karaktär är påtaglig. Foto mot väster.

Inför slutundersökningen röjdes vägområdet. Iakttagelser efter skogsavverkningen förebådade ett mycket större fornlämningsområde än vad undersökningen visat. I stället för att genomföra en undersökning av två stensättningar, kom undersökningen slutligen att omfatta ett helt fornlämningsområde om ca 10 000 m².

Som en konsekvens av detta uppstod mycket stor tidsnöd. En förlängning av undersökningstiden med tre veckor i december gjorde det möjligt att slutföra arbetet. Snö och kyla försvårade dock undersökningen under den sista månaden.

TOPOGRAFI

Undersökningsområdet låg i ett kuperat sprickdalslandskap med omväxlande skogsklädda höjdyggar och åkermark. Gravfältet var beläget på krönet av en bergsrygg som löpte i väst-östlig riktning. De högsta partierna som bestod av berg i dagen översteg 50 m ö h. Åkermarken i de omgivande dalgångarna låg mellan ca 25-30 m ö h.

Bergryggen var beväxten med tät barrskog. I de lägre delarna fanns lövträd. Genom studier av äldre kartmaterial framgår att markanvändningen inte förändrat sig nämnvärt, åtminstone inte under de senaste tvåhundra åren. Man får anta att området under mycket lång tid huvudsakligen brukats som skogsbete.

Marken i undersökningsområdet bestod av sandig, ibland mycket stenig morän. Jordytan var täckt av ett tunt torvlager. De centrala delarna var extremt blockrika och innehöll enstaka uppstickan-

Under säsongen 1988 genomfördes en förundersökning på platsen (Göthberg H, RAÄ, rapport 1988). Då området var beväxten med tät skog kunde inga större ytor avtorvas. Schakten grävdes i anslutning till de kända stensättningarna samt på en yta sydost om dessa. I schakten påträffades en härd och två stenpackningar. Stenpackningarna tolkades som eventuellt naturliga. Det upptäcktes inga nya gravar vid förundersökningen.

X 350 +

X 330 +

X 310 +

X 290 +

X 270 +

Y 940

Y 960

Y 980

Y 000

Y 020

- ANLÄGGNINGAR
- STÖRNINGSGRÖP
- ☁ STENPACKNING
- - - BEGRÄNSNINGSLINJE
- ▬ BERG I DAGEN

SKOGSVÄG

SE DETALJ RITN. NR. 5

0 10 20 m

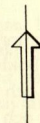

Fig 4. Schaktplan över hela fornlämningsområdet. Alla samtliga anläggningar markerade. Inom området kom längs hela höjdryggens krön. I östra delen öster fanns anläggningar direkt inom dagens gränserna. Inom undersökningen undersöktes möjlighet att fastställa fornlämningsområdet inom begränsning. Totalt undersöktes området inom en yta av ca 10 000 m². Av denna yta resten utgörs av anläggningar

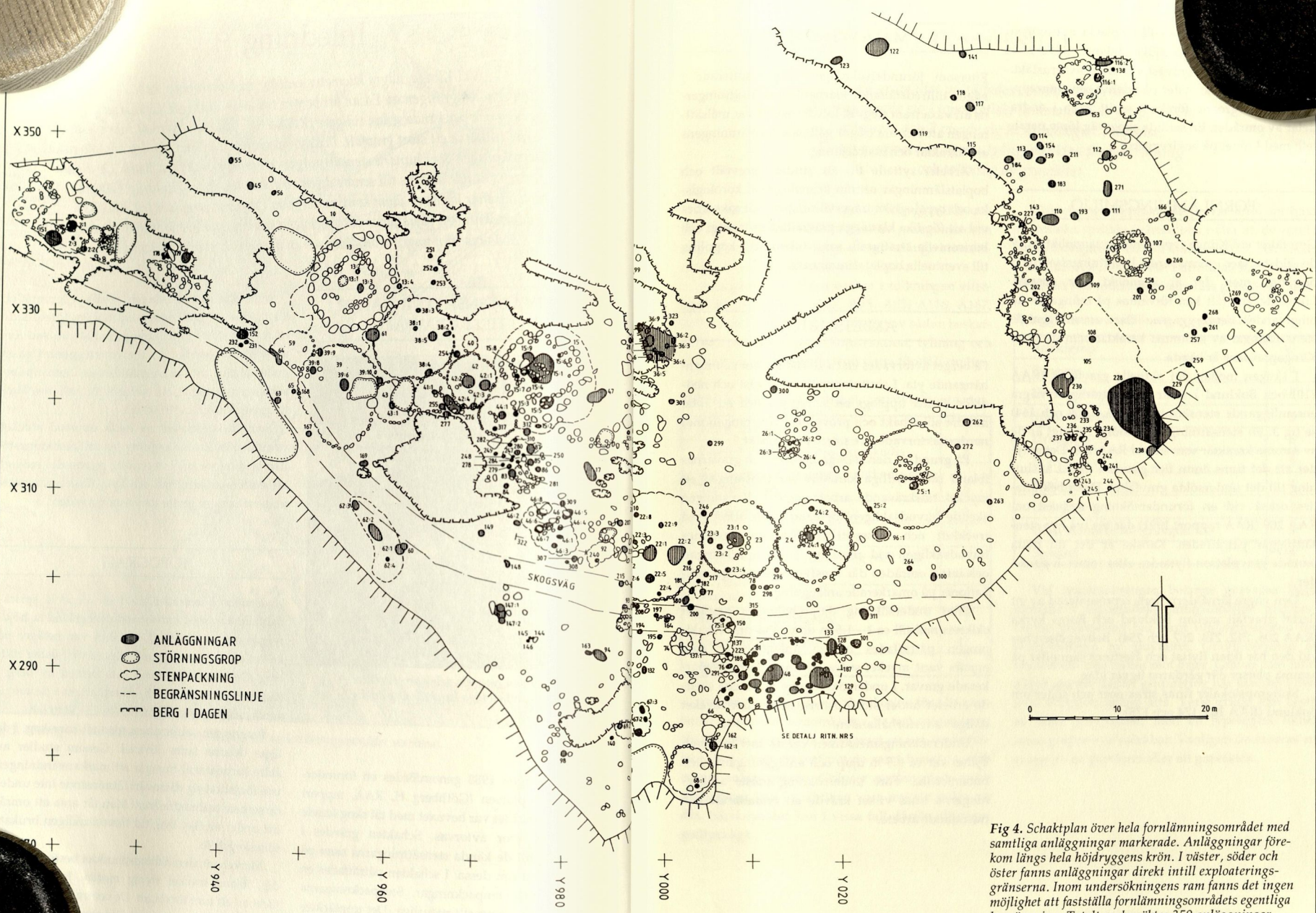

Fig 4. Schaktplan över hela fornlämningsområdet med samtliga anläggningar markerade. Anläggningar förekom längs hela höjdryggens krön. I väster, söder och öster fanns anläggningar direkt intill exploateringsgränserna. Inom undersökningsens ram fanns det ingen möjlighet att fastställa fornlämningsområdets egentliga begränsning. Totalt undersöktes 359 anläggningar inom en yta av ca 10 000 m². Av dessa var 104 gravar, resten utgörs av anläggningar av boplatskaraktär.

Tekniska och administrativa uppgifter

DNR: 4251/89-3b
LÄNSSTYRELSENS DNR: 220-3042/89
KONTO: 4532406-8
UNDERSÖKNINGSTID: 1989-08-01- 1989-12-15, totalt 4420 arkeologtimmar

PERSONAL: Bengt Elfstrand, 1:e antikvarie
Ulfr Stålbom, 1:e amanuens, fältarbetsledare
Anders Kaliff, 1:e amanuens, fältarbetsledare
Kurt Bengtsson, amanuens
Annika Helander, amanuens
Bo Lindow, amanuens
Hans Persson, amanuens
Martin Skjöldebrand, amanuens
Annika Toll, amanuens
Margareta Johansson, praktikant/amanuens
Anna Ulphielm, praktikant/amanuens

MASKINTID: 700 tim
DUMPERTID: 650 tim
GROVARBETSTID: 4632 tim
KOORDINATSYSTEM: Norrköpings lokala
HÖJDANGIVELSER: Rikets, RH 00
EKONOMISKT KARTBLAD: 086 83
KOORDINATER I RIKETS NÅT: x6494,23, y1515,91

ARKIVHANDLINGAR: Förvaras i Antikvarisk-topografiska arkivet (ATA),
Riksantikvarieämbetet, Stockholm

TOPOGRAFISK- OCH
EKONOMISK KARTA: Ur allmänt kartmaterial från Lantmäteriet, medgivande 94.0148